

Ratkaisuja päästöjen paikalliseen kompensointiin -verkkotilaisuus

Kompensaatio ilmastotoimien kirittäjänä

24.9.2020 Mariko Landström

Aiheina

- Mitä tarkoittaa kompensatio?
- Millaista on hyväksyttävä kompensatio?
- Millaisia kompensatiotapoja on käytössä?
- Mitä pitää huomioida, jos kompensatiotuotteita aletaan tuottaa Suomessa?
- Miten kompensatiolla voidaan lisätä ilmastotoimien kunnianhimoa?

Mitä on kompensatio?

Kompensoinnilla **kumotaan aiheutettu ilmastohaitta** vähentämällä tai sitomalla omia päästöjä vastaava määrä jossain toisaalla.

Käytännössä joku toimija hankkii ja mitätöi oman toimintansa ulkopuolelta päästövähennysyksiköitä*.

*) Päästövähennysyksiköllä tarkoitetaan yhden hiilidioksidiekvivalenttitonnin suuruista tarkasti määriteltyä vältettyä tai sidottua päästöä. Päästövähennysyksiköitä tuotetaan sekä valtioiden ilmastopolitiikkaan liittyvillä velvoitemarkkinoilla että vapaaehtoisilla markkinoilla.

Millaista on hyväksyttävä kompensatio?

Hyväksyttävän kompensaation tulee täyttää kriteerit

1. **Todellisuus**. Päästöjen väheneminen tai sitominen voidaan osoittaa tapahtuneeksi, eikä päästö ole siirtynyt muualle (hiilivuoto).
2. **Mitattavuus**. Määrä voidaan arvioida hyväksytyillä menetelmillä.
3. **Pysyvyys**. Päästö ei saa tapahtua myöhemmin eikä sidottu hiili vapautua takaisin ilmakehään.
4. **Lisäisyys**. Päästövähennystä ei olisi tapahtunut ilman kompensatioprosessia.

Lisäksi pitää välttää kaksoislaskenta – päästövähennystä ei saa laskea sekä sen tuottajan että ostajan hyväksi.

Millaisia kompensatiotapoja on käytössä?

1. **Kansainväliset päästövähennysyksiköt** (velvoite- ja vapaaehtoiset markkinat)
 - Eri tyyppisiä: uusiutuva energia, metsitys, energiatehokkuus, metaanin talteenotto kaatopaikoilta...
 - Laatu pyritään varmentamaan standardeilla ja 3. osapuolen verifiointeilla
 - Kv-laskentasääntöjä Pariisin sopimuksen aikakaudelle neuvotellaan edelleen (kaksoislaskennan välttäminen)
2. **EU:n päästökaupan päästöoikeuksien mitätöinti**
 - Vaatii kikkailua MSR:n takia. Laajamittaisessa käytössä lisäisyys tulee epävarmaksi

Nykyisten päästölaskentasääntöjen vallitessa päästöjä käytännössä kompensoidaan myös

1. **Maankäyttösektorin nielulla**
 - Ongelmana pysyvyys ja mittauksen epävarmuus
2. **Yli oman tarpeen tuotetulla tuulisähkellä** (kunnat)
 - Pienenee kun sähköntuotanto puhdistuu

Tulevaisuudessa voidaan kompensoida myös teknisesti tuotetuilla **negatiivisilla päästöillä** (DACCS, BECCS, PyCCS...).

Mitä pitää huomioida, jos kompensatiotuotteita aletaan tuottaa Suomessa?

1. Lisäisyyden varmistaminen

- Mikäli kompensoimalla saatu toiminta auttaa valtion velvoitteissa, valtio voi tehdä vähemmän – ts. päästövähennys tai nielun lisäys olisi pitänyt tehdä joka tapauksessa.
- Lisäisyys varmistuisi esim. jos valtio sitoutuisi ylittämään tavoitteensa kompensoidulla määrällä. Jos näin ei tehdä, voidaan puhua ilmastotoimien rahoittamisesta eikä kompensatiosta

2. Kaksoislaskennan välttäminen

- Tarvitaan järjestelmä, joka pitää kirjaa alueiden välillä myydyistä kompensatioista (sekä ulkomaille myydyistä, jos kv-järjestelmä ei toiminnassa)

3. Laadunvarmistus

- Markkina kaipaa sääntelyä ja valvontaa, jotta kriteerit täyttyvät myytävissä tuotteissa

4. Rahankeräyslakiasian ratkaisu – kompensatio pitää tunnustaa vastikkeelliseksi palveluksi hyväntekeväisyyden sijaan

Miten kompensatiolla voidaan lisätä ilmastotoimien kunnianhimoa?

Käytännössä kompensatioon liittyy aina epävarmuuksia, mutta toimenpiteet ovat silti hyödyllisiä.

Ongelmat pitkälti vältetään kun noudatetaan hillintätoimien hierarkiaa:

1. Päästöjen välttäminen
2. Päästöjen vähentäminen
3. Kompensaatio

Kompensaatio ei saa korvata omien päästöjen vähentämistä, vaan sitä tulee käyttää työkaluna vähentää päästöjä nopeammin kuin itselle on mahdollista tai hyvittää historiallisia päästöjä.

**HYVÄÄ
HUOMISTA,
SUOMI!**

sitra.fi

@sitrafund

SITRA